

Dôstojný brat generálny biskup, vážený pán predseda vlády, vážený pán minister,
milí bratia a milé sestry, vážení televízni diváci!

Je mi ct'ou, že v tento významný deň, keď si pripomíname ukončenie prvej svetovej vojny a vznik Česko-Slovenskej republiky, vás môžem na tomto podujatí z poverenia generálneho dozorca Imricha Lukáča pozdraviť za ECAV na Slovensku. Ako evanjelici a. v. sme hrdí, že aj v tomto náročnom období sme tu mali viacero dôstojných zástupcov, z ktorých by som osobitne chcel spomenúť miestneho rodáka Milana Hodžu, ktorého 140. výročie narodenia si tento rok pripomíname.

Milan Hodža sa narodil na evanjelickej fare v Sučanoch a pochádzal z národne uvedomelej rodiny. Dostal výborné vzdelanie, keď študoval právo a filozofiu v Maďarsku, Rumunsku a vo Viedni. Všeobecné i špecializované vedomosti, znalosť ôsmich jazykov, talent, pracovitosť i odvaha ho vo všetkých oblastiach, v ktorých pracoval, viedli k úspechom. Bolo to najmä v žurnalistike a v politike.

Bol poslancom uhorského snemu, kde pôsobil v rámci Slovenskej národnej strany. Po zhodnotení nemožnosti zreformovania monarchie prispel roku 1918 k spísaniu tzv. Martinskej deklarácie, ktorá presadzovala spojenie Slovenska a Česka v česko-slovenskom štáte.

Bol poslancom Národného zhromaždenia po celú existenciu prvej ČSR a postupne aj ministrom viacerých rezortov. Vrcholom jeho politického pôsobenia bol post ministerského predsedu ČSR v rokoch 1935 – 1938. Bol vymenovaný za profesora novodobých dejín na UK v Bratislave.

Ako sociálno-filozoficky orientovaný mysliteľ rozpoznal (ako jeden z mála) veľké nebezpečenstvá, ktoré vtedy tiahli Európou – ako z ruského bolševizmu, tak aj z nemeckého národného socializmu. Odmietal sa orientovať na ktorúkoľvek z týchto strán a vyzýval na „hrádzu“ a obranu voči týmto ideológiám vo forme užšej spolupráce krajín strednej Európy. Išlo o utvorenie homogénneho hospodárskeho priestoru v strednej Európe odstránením colných bariér a zriadením zóny voľného obchodu „od Gdanska po Solún“.

V predvojnovom období opustil Československo a usadil sa najskôr vo Francúzsku a neskôr v USA, kde sa aktivizoval v krajanských spolkoch. Tam v roku 1944 aj zomrel; je pochovaný na Národnom cintoríne v Martine.

Aj keď dnes už dávno nehovoríme o národnom socializme či nacizme v Nemecku ani o bolševizme v Rusku, myšlienky Milana Hodžu sú stále aktuálne aj dnes. Predpokladám, že by bol veľmi rád, ak by videl rozvíjajúcu sa spoluprácu krajín V4 v Európskej únii vrátane nadštandardnej spolupráce s Rakúskom, v ktorom tiež pôsobil.

Slovanom priznával organizačnú úlohu v medzinárodnej spolupráci. Pripomenul, že *„slovanská civilizácia pramenila a orientovala sa na také ideály, ako sú humanitná demokracia, sloboda jednotlivca a národa, a sloboda myslenia a vyznania“*.

Jeho výrok o podstate národa je aktuálny aj dnes: *„Každý národ, veľký či malý, musí prežiť a prežije len vtedy, keď prispeje primeranou časťou k spoločným morálnym a materiálnym hodnotám ľudstva. Schopný národ vyniká až v medzinárodnej súťaži, ale aby mohol vynikať, musí mať morálnu oporu...“*

Tento rok si pripomíname viacero „osmičkových“ výročí, ktoré boli pre náš národ veľmi dôležité, aj keď nie vždy pozitívne: či to bolo výročie vpádu spojeneckých vojsk v roku 1968, či Mníchovský diktát v roku 1938... O to viac som rád, že si dnes pripomíname tie svetlejšie udalosti pre náš národ, a to ukončenie 1. svetovej vojny a vznik Česko-Slovenskej republiky.

Ako by teda vyzeral odkaz Milana Hodžu pre dnešnú generáciu? Podobne ako pred 100 rokmi, aj dnes dôležité zachovávať a rozvíjať dedičstvo našich predkov, najmä kresťanskú vierouku, hodnoty a morálku. Bojovať za slobodu slova, demokraciu a občianske slobody, pretože nie sú

samozrejmosťou. Podporovať vzdelanosť a pracovitosť a tiež slovanskú vzájomnosť a spoluprácu v demokratickej Európe.